

กระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้ของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ใน การศึกษารายงานการเรียนรู้ของโครงการ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสะท้อนกลับ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สังเคราะห์การเรียนรู้ของชุมชน เพื่อศึกษากระบวนการ เรียนรู้และการจัดการความรู้ของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติด้วนฐานคิด กลไกและภาคี กระบวนการเรียนรู้ องค์ความรู้และการจัดการความรู้ของชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนตั้งอยู่บนดินที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะจำเพาะที่แตกต่างกัน ได้สร้าง กระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา ฐานคิดของโครงการ ได้เคารพในองค์ความรู้ ผู้รู้ของ ชุมชน ที่ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาองค์ความรู้สั่งสมมาอย่างต่อเนื่อง ท่ามกลางการ เปลี่ยนแปลงของสังคม ชุมชนใช้แนวทางการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน ทั้งผู้นำ สตรี เยาวชน ผู้มี ส่วนได้เสียสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน และสังคม เพื่อการอยู่ ร่วมกันอย่างมีความสุข

กลไกการเรียนรู้ของชุมชนใช้ผู้รู้ของชุมชนหรือผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน สร้างกระบวนการ เรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาองค์ความรู้ และเกิดกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ประสานความร่วมมือกันเป็น เครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เครือข่ายการจัดการทรัพยากรมีเป้าหมายร่วมกัน ในการ พัฒนาองค์ความรู้และกลไกการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนให้สังคมเข้าใจและยอมรับองค์ความรู้ จากท้องถิ่น รวมทั้งเจรจาต่อรองกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการจัดการ ทรัพยากรอย่างสันติวิธี โดยมีองค์กรพัฒนาเอกชน หรือองค์กรประชาสังคม ประสานภาคีต่าง ๆ ในการ เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน

กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนได้สัมผัส สังเกตการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรด้วยตนเอง มี การสำรวจความรู้ของชุมชน การเรียนรู้จากผู้อาวุโส นำมาสู่การวิเคราะห์ด้วยตนเอง และวิเคราะห์ร่วมกับ ผู้อื่น ฌาร ได้ศึกษาบทเรียนการแก้ปัญหาของผู้อื่น นำมาสู่การวางเป้าหมาย การปฏิบัติการแก้ปัญหาของ ตนเอง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีคิด พฤติกรรม ทักษะการดำเนินชีวิต เกิดการเรียนรู้และพัฒนาองค์ ความรู้จากการปฏิบัติจริงอย่างค่อเนื่อง

ชุมชนได้เรียนรู้องค์ความรู้ของท้องถิ่นทั้งด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาของท้องถิ่นในการประกอบอาชีพ หัตถกรรม สมุนไพร ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านต่าง ๆ ซึ่งชุมชน ได้ฟื้นฟูองค์ความรู้ วัฒนธรรมดังกล่าวเพื่อประ โยชน์ในการเลือกดำเนินวิถีชีวิต ในปัจจุบัน นอกจากนั้น องค์ความรู้บางอย่างชุมชนได้เรียนรู้จากภายนอก ผสมผสานกับความรู้จากภายในชุมชน เช่น การจัดการพลังงาน การจัดการความความขัดแย้งในการจัดการทรัพยากรอย่างสันติวิธี เป็นต้น ชุมชนได้ สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่คนรุ่นใหม่รวมทั้งสาธารณะ โดยการประสานความร่วมมือกับ โรงเรียน เครือข่ายภูมิปัญญา และองค์กรท้องถิ่นต่าง ๆ

This is a study on "The Community's Process of Learning and Management of Knowledge on Utilization of Natural Resources" The study aims at examining the learning process of communities under the project "communities' Process of Learning and Knowledge Management"

Study methodologies included in depth interviews, group discussion, exchanges of information and feedbacks, participation in communities' analysis and synthesis of communities' process of learning observe its results. All these activities were carried out on the basis of the communities' own local concepts, mechanism, participation prevailing Knowledge and their Knowledge Management.

The study found that each locality existed in a uniquely different environment and along its evolution, its own process of learning and management of Knowledge on utilization of natural resources emerged and all the time adjusted to the changing socio-economic situation and environment.

The project valued communities' knowledge highly, especially the local knowledge which had been gradually accumulated and continuously developed by knowledgeable members of communities amid various social changes. The local knowledge on utilization and management of natural resources had been accumulated and developed on the basis of participation from communities' members, be it local leaders, women, youth and all stakeholders in communities for their common well-being and living.

The communities' mechanism of learning to achieve a common learning and process of problem solving relied on the local knowledgeable persons or stakeholders within communities. Various groups and organizations emerged along the way. They coordinated cooperation among all stakeholders and established their own networks to exchange information and to Efforts were also made to enable society at large to understand and recognize the significance of local knowledge. The network also aimed to negotiate with concerned agencies to find peaceful solutions to the conflicts over proper utilization of natural resources. For this, non- governmental or civic organization helped coordinating various parties to enhance their learning process developed together with communities.

The communities' process of learning facilitated communities' members to have direct experiences and make own observation on changing situation of natural resources. Making use of communities' knowledge and learning from the elderly enabled communities' members to

analyze problems both by themselves and together with others. Learning the lessons drawn from problem solving experiences of others helped them to set up their own goals and be capable of undertaking various actions to solve their own problems. This brought about changes in their ways of thinking, behavior and living skills. New learning was consequently achieved, various practical actions subsequently initiated and implemented and hence the body knowledge was extended.

As communities could learn from local knowledge on various fields, namely natural resources management, culture and local intelligence covering knowledge and skills on various occupations, manufactures, herbs, local arts and cultures, the local knowledge was therefore retrieved for utilization in present day living. In addition, what communities had learnt outside their environment, namely on energy management and peaceful solution to the conflicts over utilization of natural resources ect, were also integrated into the body of their knowledge. Communities also passed on their process of learning to people of new generation and the public by coordinating with schools, the network of local knowledge and various other local organization.